

В.М. Зінченко

РЕКУЛЬТИВАЦІЯ ЗЕМЕЛЬ

Міністерство освіти і науки України

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНІЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

В.М. Зінченко

РЕКУЛЬТИВАЦІЯ ЗЕМЕЛЬ

Конспект лекцій

Затверджено методичною
радою університету,
протокол № 4 від 21.12.2005р.

Харків 2006

УДК.631.6

Зінченко В.М. Рекультивація земель. Конспект лекцій. – Харків: ХНАДУ, 2006. – 76 с.

Розглянуті питання, пов'язані з призначенням та застосуванням відновлення порушених земель шляхом їх рекультивації.

Наведено класифікацію напрямків та методів рекультивації земель, визначено їх особливості, приділено увагу екологічним питанням у проблемі рекультивації земель, а також визначенню ефективності рекультиваційних робіт. Обґрунтовані перспективні напрямки рекультивації земель.

Розраховано на студентів спеціальності «Автомобільні дороги та аеродроми».

Іл. 3,   табл. 6,   бібліограф. найменувань 17.

Рецензент Савенко В.Я., проф., д-р техн. наук
(Національний Транспортний Університет, Київ)

© Харківський національний
автомобільно-дорожній університет, 2006.

Конспект лекцій складено для студентів спеціальності «Автомобільні дороги та аеродроми» денної та заочної форм навчання.

У конспекті розглянуто основні питання, що стосуються змісту дисципліни «Рекультивация земель». Визначені і проаналізовані головні чинники руйнування земель. Приведена класифікація напрямків рекультивации земель та їх раціонального використання. Розглянуті технологічні особливості технічного і біологічного етапів рекультивации земель. Визначені практичні можливості збереження та відновлення родючості покривних ґрунтів. Детально розглянуті методи оцінки ефективності рекультивацийних робіт. Наведено приклади вирішення завдань з рекультивации земель в Україні. Сформульовані перспективні напрямки подальшого розвитку рекультивации земель з урахуванням забезпечення належного екологічного стану місцевості.

Матеріал конспекту лекцій, розрахований на 18 годин, надає можливість студентам отримати необхідні знання з дисципліни і використовувати їх у подальшому, в тому числі при розробці курсового проекту.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Экологическая геология Украины. Справочное пособие. – К.: Наукова думка, 1993.
2. Экологические основы рекультивации земель. – М.: Наука, 1995.
3. Экологическая оптимизация агроландшафта. – М.: Наука, 1987.
4. Панас Р.Н. Агротехнические системы рекультивации земель. – Львов. ЛГУ, 1989.
5. Єстеревська Л.І. Рекультивація земель. – К.: Урожай, 1977.
6. Поляков М.Н. и др. Рекультивация земель и охрана природы. – Минск. Урожай, 1987.
7. Краткий толковый словарь по рекультивации земель. – Новосибирск, Наука, 1980.
8. Баранник Л.П. Биоэкологические принципы лесной рекультивации. – Новосибирск. Наука, 1988.
9. Жиганов Ю.И. Рекультивация земель, нарушенных открытой разработкой полезных ископаемых. – М., 1986.
10. Научно-методические рекомендации по рекультивации нарушенных земель Украинской ССР. – К., 1981.
11. Рекомендации по снятию плодородного слоя почвы при производстве горных, строительных и других работ. – М., Колос, 1983.
12. ГОСТ 17.5.1.02-85. Классификация нарушенных земель для рекультивации.
13. ГОСТ 17.4.3.02-85. Требования к охране плодородного слоя почвы при производстве земляных работ.
14. ГОСТ 17.5.1.03-86. Классификация вскрышных и вмещающих пород для биологической рекультивации земель.
15. Стан земельних ресурсів в Україні: проблеми та шляхи вирішення. Збірник доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції (Харків, 29-30 вересня 2001р.) – Київ, 2001.
16. Шикула М.К., Гнатенко О.Ф., Петренко Л.Р., Капштик М.В. Охорона ґрунтів: Навч. посіб./ – К.: Т-во «Знання», КОО, 2001. – 398 с.
17. Джигирей В.С. Екологія та охорона навколишнього природного середовища: Навч. посіб. – 3-тє вид., випр. і доп. –К.: Т-во «Знання», КОО, 2004. – 309 с.

ЗМІСТ

Лекція 1. Вступна лекція.....	
Лекція 2. Охорона земель і напрямки рекультивациі.....	
Лекція 3. Технічна рекультивациа.....	
Лекція 4. Біологічна рекультивациа.....	
Лекція 5. Методи біологічної рекультивациі та їх здійснення.....	
Лекція 6. Ефективність рекультивацийних робіт.....	
Лекція 7. Екологічні напрямки рекультивациі.....	
Лекція 8. Перспективи оптимізації земельних ресурсів і рекультивациі земель в Україні.....	
Список літератури.....	

Навчальне видання

ЗІНЧЕНКО Валентин Миколайович

РЕКУЛЬТИВАЦІЯ ЗЕМЕЛЬ

Конспект лекцій

Відповідальний за випуск	<i>Жданюк В.К.</i>
Редактор	<i>Книшенко Н.П.</i>
Випусковий редактор	<i>Піц М.Л.</i>
Комп'ютерна верстка	<i>Манохіної Ю.М.</i>
Дизайн обкладинки	<i>Янченко В.В.</i>

План 2006. Поз. 27.

Підписано до друку 08.09.2006 р.

Формат 60×84 1/16. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.

Друк RISO. Умовн. друк. арк. 4,4. Обл.-вид. арк. 5,8.

Замовлення № 706/06. Тираж 120 прим. Ціна договірна.

Видавництво ХНАДУ, 61002, м. Харків-МСП, вул. Петровського, 25

---

*Свідоцтво Державного комітету інформаційної політики, телебачення та радіомовлення
України про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців,
виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції,
серія ДК № 897 від 17.04.2002 р.*